

BIBLIA

Az augusztusi elmélkedéseket Várnai László mosdósi plébános, a szeptemberieket Csiky Lajos készítette.

Augusztus 3. — Évközi 18. vasárnap — Jn 6,24–35 — Az igényes Jézus

A kenyérszaporítás után a tömeg nem nyugodott bele Jézus eltűnésébe. Miután nem sikerült királlyá tenniük, keresésére indultak. Amikor a tó túlsó partján rátaláltak, érdeklődő kérdésekre nem mondta meg, hogyan került oda. A tanítványokkal a vízen történt közös élményét nem osztotta meg velük. Nincs ideje a fölösleges magyarázkodásra. Rögtön a lényegre tér. Tovább kívánja vezetni a kíváncsiskodókat. Meg akarja mutatni nekik a következő lépést. Tudja, hogy a legtöbb ember gyomorközpontú, és a

gyomrán keresztül vezet út a szívéhez meg az eszéhez. Látja, hogy még több ingyenkényeret emének királyságában. Sőt olyan minőségű táplálékot, amelyet Mózesről kaptak elődeik.

Jézus kijavítja felfogásukat:

1. Nem Mózes adta az égi kenyeret, a manna, hanem a Mennyei Atya. Mózes csak eszköze volt Istennek.
2. A manna ugyanakkor előképe volt az Emberfiától kapható olyan kenyérnek, amely nem a testi, hanem a lelki éhséget szünteti meg.

Augusztus 10. — Évközi 19. vasárnap — Jn 6,41–51 — A vonzó Jézus

Jézus az Atya bővületében, vonzásában élt a földön. Amikor tanítványai evésre biztatták, ezt válaszolta: „Van ennivalóm, amiről ti nem tudtok... Az én eledelem az, hogy annak akaratát tegyem, aki engem küldött...” (Jn 4,32.34).

A kafarnaumi zsinagógában hallgatói erről nem tudtak, vagy nem akarták tudomásul venni mennyei eredetét. Ők a külsőségek alapján ítélték. Előítélték ez volt: Jézus József és Mária fia, az ács, nem lehet a Messiás. Olyan ember, mint ők. – Jézus ezzel a testi látással szemben egy olyan szellemi látásra, a hitre hivatkozik, mely igazolja isteni eredetét. Zúgolódás helyett nyissák meg szívüket tanítása, tettei és az Atya vonzása iránt.

A Teremtő úgy alkotta meg az embert, hogy képes legyen válaszolni vonzására, és Benne találja meg örök életét. A bűn által

azonban elhangolódott, ezért nehezen ismeri fel, és nehezen követi Isten hívását. Vergilius szerint „mindenkit az vonz, amiben gyönyörűségét találja” (2. ecloga). Az Atya éppen arra küldte a Szabadító Jézust, hogy általa felerősítse vonzását, és mindenki válasszolhasson hívására. Akik test szerint ítélik meg Őt, azok ellenszegülnek az Atya benső vonzásának, és ezért nem képesek felismerni mennyei mivoltát. A vonzásának engedőki viszont mindörökké hozzá fognak tartozni, nem nála van az örök élet és a feláradás. Akik hallgatnak rá, és hajlandók tanulni tőle, azok számára beteljesül a próféták szava: „Mindnyájan Istentől tanítottak lesznek.”

Jézus meggyőződéssel állítja, hogy benne láthatóan tükröződik a láthatatlan Isten. Ő közvetíti az Atya vonzását. Az általa hordozott örök élet megszerzésének két, egy-

A test táplálásához szükséges kenyeret adó és a mindennapi kenyérért imádkozni tanító Jézus nem becsülte le az ember testi szükségleteit, de meg akarta tanítani hallgatóit arra, hogy „nemcsak kenyérrel él az ember, hanem mindazzal a beszéddel, amely Isten szájából származik” (Mt 4,4).

Vagyis akkor igazán ember az ember, ha nem csupán teste táplálásával törődik. Jézusnál a kenyér nem a végső cél az élethez, hanem szükséges eszköz egy magasabb rendű, teljesebb élet megszerzéséhez. Amikor itt az életről van szó, a szerző nem a biológiai életet jelentő „biosz” szót használja, hanem a „dzóé”-t, amely az Istenre hangolt életet jelenti.

Az „Én vagyok” kijelentéssel Jézus ismét az égő csipkebokornál megszólaló Hang tekintélyével és öntudatával húzza alá tanítása fontosságát. A teljesebb lét igénye felé kívánja léptetni az Őt megízlelő embert.

Sík Sándor versével kérjük:

*„Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne tûrd, Uram, hogy bezáruljak!*

*Ne hagyj, Uram, megülednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.*

*Ne tûrj megállni az ostoba van-nál,
S nem vágyj többre kis máj magamnál.”*

(Ments meg Uram!)

mással összefüggő módja van: a hit és az élet kenyérének vétele. – Valaki megkérdezte egyszer Gandhitól: „Hol van az Isten?” Az indiai politikus válaszként egy darab kenyeret nyújtott feléje: „Itt van!” – A kenyér az életet jelenti. A mennyei kenyér, Jézus az isteni életet hordozza, ezért él örökké – a testi halál ellenére – az, aki eszik belőle.

Túrmezei Erzsébet versével valljuk:

*„Kenyérnek jöttél élehez világba,
világosságunk sötét éjszakába,
fényes hajnalnak, örök ragyogásnak,
vak zürzavarba bizonyos tanácsnak...”*

(Kenyérnek jöttél)

A világ életéért való odaadottságát a keresztfa hitelesíti: „Én meg, ha majd fölemelnek a földről, mindenkit magamhoz vonzok” (Jn 12,32).

Augusztus 17. — Évközi 20. vasárnap — Jn 6,51–58 — A „beetető” Jézus

A „beetetés” szó negatív erkölcsi tartalommal bír a kábítószere rászoktatás világában. Pozitív értelemben mégis valami hasonlót tett Jézus, amikor a testet tápláló kenyérrel lakatta jól hallgatókat. Így kívánt éhséget támasztani az „élet kenyérének”, azaz személyének befogadására.

Az „istenük a hasuk... az eszüket a földieken járató” (Fil 3,19) emberek számára különösen is megszólító hatású lehetett Jézus beszéde teste és vére magukhoz vételéről. A „gyomorembernek” így fordította le, hogyan lehet Őt befogadni. Ahogy a megevett étel és a megivott ital beépül a szervezetbe, úgy kell Jézust magunkba építeni.

Az őszövétségi ember számára a vér az élet és a lélek székhelye. Így még érthetőbb, hogy Jézus felszólítja hallgatóit, hogy úgy fogadják be az Ő életét és lelkületét, mintha

meginnák a vérét. Vagyis „testestől-lelkestől”, a maga teljességében tegyék magukévá.

Persze ma sem lehet másképpen és igazán befogadni, csak ha „bekebelezzük”, lényünkbe fogadjuk Lényét, hogy egygyleg legyen velünk, mi pedig övele. Itt már nem az evés és ivás az, ami önmagában jelentős, hanem a személyes kapcsolat vele. Tápláléka személyes kölcsönhatást hoz létre, egymásban levést. Ahogy a Szentháromság személyei egymásban vannak, hasonlóképpen Jézus követői őbenne válnak egygyle. Egymásban maradásunk révén tudja átadni nekünk szellemi hatását, életterejét és küldetésadatát.

A befogadott úrvacsora akkor hat más-ként, mint a testi táplálék, vagyis akkor lesz a halhatatlanság eledele, ha követjük Jézus stílusát. „Aki azt állítja, hogy őbenne él, an-

nak úgy kell cselekednie, ahogy ő cselekedett” (1Ján 2,6). Ezt a felszólítást hangsúlyozza az evangélista azáltal is, hogy a lábmosás jelenetét írja meg az utolsó vacsoráról, és nem az eukarisztia szerzését. Jézus nagy on mélyre ereszkedett azért, hogy közelebb kerülhessünk személyéhez, és részeseülhessünk halhatatlan életéből. A lábmosásnál ugyanúgy, mint a kenyérről szóló beszédben azon a közösségen van a hangsúly, amelyet példájának követésére hagyott nekünk.

Sík Sándor: „Megértettem, hogy kenyérnek születtem” című költeményében ezt így tolmácsolja:

*„... Engem magnak vetett a Magvető,
És kenyérnek, annak is feketének...
Mert kinyban kel meg a kenyér
Emberfalatnak.”*

Augusztus 24. — Évközi 21. vasárnap — Jn 6,60–69 — A nem engedő, de elengedő Jézus

Jézus tanítása személyének áldozattá válásáról és arról, hogy Lényét csak úgy tehetik magukévá, ahogy az ételt elfogyasztják, törbe ejtő csapdának tűnt számos tanítványának. Szavait kemény beszédnek minősítették. Valójában az ő szívük volt kemény. Olyan, mint az útfél a magvetőről szóló példabeszédben. Jézus elvhűsége számukra maximalizmusnak látszott, ami nehezen elérhető, embernek elviselhetetlen és ezért elfogadhatatlan életforma. Kevesebb is beérték volna. Akik csak földi várakozással néztek Jézusra, azok csalódtak benne. A földhözragadt emberek, Júdással az élen, sorra elhagyták őt. Jézus pedig, tiszteletben tartva szabad elhatározásukat, elengedte őket.

Nem próbálta megmenteni csapatát egy kis megalkuvással, hogy „nem kell ám olyan komolyan venni, pláne szó szerint, amit mondtam”. Sőt, szinte még „rátesz egy lapáttal”, amikor a megbotráncozóknak kifejti további sorsát. Hamarosan felmegy a Koponyák-hegyére, a keresztre, a testi halálba. Amit e testben élve-halva nem ér el: a maradék hűségét, azt majd a

Szentlélek végzi el. Mert csak a Lélek erejében születhet meg a hívő döntés az Atya vonzására. Egyedül Ő képesít arra, hogy megszokott életformánkból átlendüljünk a jézusiba.

Jézus a legszűkebb tanítványi kört, a Tizenkettőt is döntés elé állítja ebben a helyzetben. Őket is hajlandó elengedni, mert meggyőződéséből nem engedhet. Mégsem kell egyedül maradnia, mert a legelkötelezettebb tanítvány, Péter vallo-mása megtartja övéit. Valóban, kihez mehettek volna Jézuson kívül? Az írástudókhoz, akik ismerték az írásokat, de nem ismerték fel azt, akiről a betűk szó-ltak, az Igét? A farizeusokhoz, akik gör-csösen igyekeztek megtartani a törvényt, miközben semmibe vették azt, akiért a törvény adatott: az embert? A szadduceusokhoz, akik egy-egy jobb pozícióért el-árukták népüket, Pilátus és Heródes ke-gyét keresték? Az esszénusokhoz, akik kivonultak a világból, és ezzel feladták kovász-szerepüket? A zelótákhoz, akik az ellenség kiirtásával akartak szabad ha-zát teremteni?

Péter az örök élet, a békesség és szeretet titkát Jézusnál találta fel. Isten Szentje, oda-adottja – hite és tudása szerint – csak Ő. Ezért maradnak nála, vele és nyomában tanítványtársai.

És én? Hol állok tanítványsággal? Köve-tésre vagy elszakadásra adok példát? A költő, Túrmezei Erzsébet mindenesetre így buzdít:

„Öment az úton. Hátra nem tekintett.
Életet mentett, égi magot hintett,
s bár százak, ezrek léptek a nyomába,
tudta, hova megy: fel a Golgotára.
Tudta, hányan maradnak el mögötte.
Azt kérdezik csak, uralkodni jött-e?
Ha nem, hát vissza, rettenve, ijedve.
Szenvedni vele kinek volna kedve?
Tudta, hogy fenn, fenn a kereszten alatt,
csak egy viharvert, árva kis csapat,
csak annyi lesz az, ami megmarad... ”

A könnyes, árva, viharvert csapatnak
odaát pálmát és koronát adnak...
Ujjongva zeng az örök hűlőnek,
De hányan lesznek, akik odaérnek?”

(Krisztus követése)

Augusztus 31. — Évközi 22. vasárnap — Mk 7,1–8.14–23 — A Patyolat Jézus

Az Egyház liturgiája a Zsoltárok könyve alapján ezt mondja Jézusról: „Szívének minden gondolata az nemzedékről nemzedékre, hogy kimentse lelküket a halálból, és táplálja őket az éhínség idején.” (Jézus Szíve mise)

Jézus megmentő és tápláló tevékenységét először apostolai tapasztalhatták meg. Ellenfelei is tudomásul vették tanítói, mesteri voltát. De mivel fellépése az ő kiváltságaikat megtépázta, mindent megpróbáltak lejárására, hiteltelenítésére. Számos kudarcuk látán tanítványaiba kötöttek bele, hogy elbizonytalanítsák, és eltérítsék őket Jézustól. Jézus leleplezte kísérletezéseiket, és megvédte tanítványait. Így cselekedett a szombati kalásztépéskor, a vámos Máté lakomáján és most, a mosdatlan kézzel étkezésnél is.

Jézus Krisztus a földön megőrizte függetlenségét az emberi törvényektől, hagyományoktól, és csak az Atyától függött. Ő igazán az Atyaisten rabja volt. S mivel csak a

legnagyobb hatalomtól engedte befolyásoltni magát, ezért lett a legszabadabb ember. – Ma is annak mértékében élhetjük meg szabadságunkat, aminek odaadunk, elkötelezzük magunkat. Jézus ilyen függetlenség-re nevelte apostolait. Ezért mertek egyre jobban szakítani a beléjük táplált hagyományokkal, és mesterük gondolataihoz, tetteihez felnőni. Azzal, hogy megvédte őket az írástudók és a farizeusok kovásztól, jóváhagyta szabadságra törekvésüket.

Jézus nem határolódott el tanítványai kifogásolt magatartásától. Ellenkezőleg cselekedett. Ellenfelei meggyőzéséhez fogott hozzá, hogy Isten igaz akaratához térítse őket, ugyanis ezt fedték el az emberi hagyományokhoz ragaszkodásukkal. Jézus színeszkedéssel vádolta őket. Megosztott szívűek, mert mást játszanak a színpadon, mint az életben. Az általuk kitalált tisztátalansági ok, az étkezés hogyanja, megnehezítette a mindennapi életet, megterhelte a lelkiismeret

retet és fenntartotta a „büntető bíró” isten-képet.

Jézus szerint nem az tesz tisztátalanná, amit megeszünk, hanem az, amit gondolunk és szívünk szándéka szerint teszünk. Egy le-adó, sugárzó állomást hordozunk magunkban, mely léggömböt teremt körülöttünk: tisztát vagy tisztátalant, vonzót vagy taszítót, pozitívát vagy negatívát. Mutatója az, hogyan érzik magukat embertársaink közelségünkben.

Weöres Sándor versével kérjük szívünk tisztaságát Istentől:

„Szívemet kétféle húzás tépi,
egyre lyukasabb, egyre zavartabb –
ládd-e, sokszor már azt se tudom,
melyik a te horgod zsinogja
s melyik a mélység inda-kötéléke.
Vonj hevesebben! Hozzád
nem jutok én soha hozzád.”

(Vonj sugaradba)

Szeptember 7. — Évközi 23. vasárnap — Mk 7,31–37 — „Effeta - azaz: Nyilj meg!”

„Tüstént meg is nyílt a füle, és megoldódott a nyelve!” – Ezzel a rövid, tényszerű leírással szemlélteti az evangélista Jézus gyógyító erejét.

Számomra azonban ez a mondat messzebbre mutat. Túlmege a biológiai betegség határain, s azt kérdezem magamtól: Nem vagy esetleg te is süket vagy néma, esetleg mindkettő?

Amikor életemben először mentem fel a Gellért-hegyre az Erzsébet-híd hídfőjéről, félútra érve döbbenetes volt észrevenni a szörnyű morajlást, ami odalentről hallatszott fel. Amikor lent voltunk, semmit nem érzekeltünk a bennünket körülvevő zajáradatból, de a hegy csendjéből már felismerhető volt.

Csendre van szükségem, ki kell emelkednem az állandó zajból ahhoz, hogy meghalljam Jézus szavát. A magam állandó beszéde, zakatoló gondolataim, a rohanó élet zaja, a sok reklám, a minket állandóan bombázó rengeteg felesleges információ szinte süketté tehet.

Finomítsd, Uram, a hallásomat!

Lehet, hogy néma is vagyok?

Beszélni beszélek, de mit, mikor és hogyan? A hárnas szűrőt – igaz-e, fontos-e, a másik számára hasznos-e, értékes-e? – ritkán alkalmazom. Saját gondoljaimmal, bajaimmal ellenben gyakran terhelem környezetem.

Rengeteget járhat a szám, és mégis „néma” lehetek!

Néma, ha nem tudok biztatni, amikor valaki elkeseredett, ha nem tudok figyelmeztetni, amikor testvérem rossz úton jár, ha nem emelek szót valakiért, akit alaptalanul bántanak, ha nem tudok másokkal megosztani az Örömhírt, ha nem tudok másokat hívni a jézusi útra, invitálni a jézusi testvérbaráti közösségbe.

Sokszor nagyon nehéz megszólalni!

Persze a hallás és a beszéd képessége összetartozik. Csak azt tud jót és jókor mondani, aki nyitott füllel és szívvel tudja befogadni Jézus tanítását és indításait.

Gyógyíts meg minket, Uram!

Szeptember 14. — A szent kereszt felmagasztalása — Jn 3,13–17**— „Keresztfa titka tündököl...”**

Gyermekkorom hittanóráinak meghatározó története a rézkigyőről szóló. Elképzelttem, hogyan járultak a kígyók által megmárt zsidók a póznára tűzött rézkigyóhoz, s hogyan reméltek gyógyulást bajukra. Csodaszor volt, mely segítette, megvédte, gyógyította őket. Ugyanígy, amióta megtalálták Jézus keresztjét, annak egy-egy szilánkját, darabkáját sok-sok templom oltárában őrzik ereklye gyanánt. Rengeteg embert, főleg felvidékit megmozgat a péli földszentkeresztí búcsú, ahol – nevéből is érezhetően – a kereszt tisztelőire gyűlnek össze a zarándokok. Megindító az éjszakai imádság, körmenet, keresztútjárás. De több kollégánóm nyakában is ott lóg a kereszt, noha Jézusba vetett hitükről nemigen tudok. Magunk is sokszor gépisen vetünk keresztet, nem is gondolva annak tartalmára.

Mit jelent számomra a kereszt?

1. A „szégyenfa”! Az ókor rabszolgáinak és latorjainak kivégzési eszközét, és ezzel együtt pellengérré állításuk módját.

2. „Királyi zászló”! Az előző meghatározás még élesebben világítja meg az evangélium mondatát: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte...” A megtestesült Szeretet, amikor a világba jön, s szavaival, életével megmutatja ezt, küldetését a szégyenteljes keresztben teljesíti be. Óriási a kontraszt Isten dicsősége és a kereszt gyalázata között, de éppen ez mutatja a magát teljesen kiüresíteni tudó szeretet végtelen erejét. Itt mutatkozik meg a szeretet különleges hatalma: magát teljesen feláldozva, kiszolgáltatta öleli magához az embereket kitért karjával.

3. „A vállamra vett és elfogadott teher”! Ahogyan Jézus vállára vette szeretete, odaadottsága következményeit, úgy tehetem ezt én is. Ez persze elsősorban nem az élet megpróbáltatásainak, a betegségeknek az

elfogadását jelenti – bár ezek elfogadása, feldolgozása sem könnyű feladat –, hanem az életadó szeretet következményeit, kisebb-nagyobb formájukban: az adásból fakadó nincstelenséget vagy nélkülözést, a mások szolgálatából következő fáradtságot, időhiányt, a magamat háttérbe szorítást, valamint a békességteremtésből eredő meg nem értettséget, a bántások elviselését stb.

Összefoglalva: A kereszt azonosulást jelent azzal, aki rajta függött, elfogadását annak, amiért jött. Amikor keresztet vetek, ezt tudatosítom.

Ugye, sohasem válik gépiessé, megsokkoltá, hanem állandó figyelmeztetés marad: „keresztről elnevezett” – keresztény vagyok, aki a keresztre feszített Krisztust akarja követni?

Úgy lesz a kereszt számomra gyógyító eszközzé, hogy magamra vetem, és főleg veszem.

Szeptember 21. — Évközi 25. vasárnap — Mk 9,29–36 — „Ki a nagyobb köztetek?”

Nem véletlen a sorrend ebben a rövid részletben. Szenvedését, csúfos halálát vetíti előre Jézus, s kontrasztként ott áll a tanítványok értetlensége, nagyravágyása.

Tulajdonképpen emberileg teljesen érthető az egész. Teremtésünkkor lényünk legmélyébe íródott a többre-nagyobbra vágyás ösztöne. Ez hajtotta előre a történelmet, ez segítette felfedezni, s hatalmunk alá hajtani a világot. S ez vezetett sajnos a másik ember, csoport, nép fölé kerekedéshez is, a háborúhoz és az erőszakhoz.

Már a kisgyermek is vetélkednek, mindnyájan szeretjük az ilyen jellegű játé-

kokat, egész életünk csupa versengés, s büszkék vagyunk, ha valamiben jobbak, elsők vagyunk.

Jézus nem akarja kiölni belőlünk ezt a motivációt, hiszen fejlődésünk alapját jelenti. Csupán az irányát szeretné korrigálni. Ő is úgy gondolja, hogy egész életünk csupa versengés: ki lesz az első, ki szerepel jobban. De nem a miniszteri bársonyszékek, a munkahelyi pozíció megszerzésében, a család és a körülöttem élők feletti uralom megszerzésében, annak biztosításában, hogy a körülöttem élők nekem szolgáljanak, lessék parancsaimat, kívánságaimat.

A Jézus akarata szerinti verseny a szolgálat versenye! Az a verseny, amikor kiderül: ki szeret jobban, ki tud a másoknak több örömet szerezni, ki veszi észre és tudja teljesíteni a másik kívánságát.

Paradox módon az igazán nagy közöttünk, aki kicsi tud lenni, aki háttérbe tudja szorítani, el tudja felejtetni önmagát a másikért, annak javáért, öröméért.

Öcsémek esküvőjén mondtam útravalónak: Ilyen verseny legyen házasságuk! S ha ezt mindketten megfogadják, akár holtversenyben is megnyerhetik a jutalmat: idelent és odafent is a boldogságot.

Szeptember 28. — Évközi 26. vasárnap**— Mk 9,37–42.44.46–47****— „A bűnre vezető alkalmat elkerülöm”**

Kevés hely van az evangéliumokban, ahol Jézus ilyen kemény, szinte kegyetlen hangot üt meg. A pokollal fenyegetődzik, s akár önmagunk megcsonkításának szükségességét is hangoztatja.

Az ember esendő, könnyen kisértethető, hamar enged a csábításnak. Nem véletlenül szerepel a bűnbeesés története a Biblia első lapjain. Gyengék vagyunk ellenállni.

Mégis, hogyan lehet védekezni a kísértés ellen? Jézus üzenete szerint keményen, határozottan, radikálisan! A „Vágd le!”, „Vájd ki!” talán azt jelenti: „Kapcsold ki!”, „Tedd le!”, „Dobd ki!” – azt, ami csábít. Hozz magaddal szemben kemény rendszabályokat, hogy az általad kialakított rend megvédjen, segítsen! Aki megértő önmagával és gyengeségeivel, az elveszett. Az ilyen gondolatok: „még egy kicsit”, „csak most az egyszer”, „majd holnap” – tönkretelhetnek bennünket.

Jézus szavaiban azonban a fentieknél is többről van szó. Úgy tűnik: a legnagyobb csábító a másik ember lehet embertársa számára. S itt nem csupán a klasszikus értelmű csábításról van szó, hanem arról, hogy sajnos sok módon tudjuk bűnre csábítani embertársainkat, testvéreinket, házastársunkat, gyermekeinket. A másik hibáinak elfogadása, annak ki-magyarázása, a magam rossz példájának vonzereje, a közösen járt rossz út öngerjesztő hatása mind-mind veszélyt jelenthet.

Segíts, Uram, keménynek lenni önmagamhoz, és résen lenni, hogy másokat meg ne botránkoztassak!

